

Sygn. akt II CSK 422/08

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Helena Ciepła (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSA Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa OIIB z siedzibą w Z.

przeciwko OIIB w G. i PIIB w W.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 stycznia 2009 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 14 lutego 2008 r., sygn. akt [...],

- **uchyla zaskarżony wyrok oraz wyrok Sądu Okręgowego w Z. z dnia 26 września 2007r., sygn. akt [...] i pozew odrzuca;**
- **oddala wniosek PIIB w W. o przyznanie kosztów procesu.**

Uzasadnienie

OIIB w Z. wniosła o ustalenie, że prawo własności nieruchomości zabudowanej położonej w Z., ul. R. objęta księgą wieczystą nr [...] Sądu

Rejonowego w Z. przysługuje powódce i w razie nie uwzględnienia tego roszczenia o ustalenie, że powódka powstała w 2001 r. na podstawie art. 61 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz.U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42, dalej: „ustawa”) nie utraciła osobowości prawnej wskutek podjęcia przez Krajową Radę PIIB uchwały nr 12 z dnia 15 lutego 2006 r. w sprawie trybu wprowadzenia zmian organizacyjnych w zakresie obszarów działania okręgowych izb na terenie województwa oraz, że OIIB w G., o której mowa w § 2 uchwały nr 12 nie jest następcą prawnym powódki.

Wyrokiem z dnia 9 czerwca 2006 r. Sąd Okręgowy w Z. oddalił powództwo. Od tego wyroku apelację wniosła powódka, a także pozwana PIIB. Apelację drugiej pozwanej OIIB w G. Sąd Okręgowy w Z. odrzucił postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2006 r.

Wyrokiem z dnia 22 lutego 2007 r. Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd drugiej instancji uznał za nietrafny zarzut powódki naruszenia art. 189 k.p.c. dotyczący powództwa głównego ze względu na brak jej interesu prawnego w żądaniu ustaleniu prawa własności przedmiotowej nieruchomości, skoro w księdze wieczystej jest wpisana jako użytkownik wieczysty. Wpis ten chroni domniemanie zawarte w art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Domniemanie to wprawdzie może zostać obalone, albo w procesie o uzgodnienie stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, albo w innym postępowaniu, lecz powódka w tych sprawach będzie miała jednak możliwość obrony przed argumentami strony występującej przeciwko domniemaniu.

Uznał natomiast za uzasadniony ten zarzut w części dotyczącej żądania ewentualnego. Wskazał, że Sąd pierwszej instancji wyrażając pogląd, iż osobowość prawna istnieje bądź nie istnieje i nie może być nadana wyrokiem sądowym nie rozpoznał istoty sprawy, gdyż takie żądanie nie zostało zgłoszone. Wyraził też zapatrywanie, że powódka zasadnie podniosła, iż posiada interes prawny w zakresie ustalenia zawartego w żądaniu ewentualnym, skoro pozwani uznają powódkę jako podmiot zlikwidowany.

Wyraził zapatrywanie, że powódka nie ma możliwości obrony swych praw na drodze administracyjnej, gdyż badanie uchwały Krajowej Rady PIIB 12 z dnia 15 lutego 2006 r. nie podlega sądownictwu administracyjnemu, co wynika z art. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.).

Sąd Apelacyjny wskazał, aby przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił, czy zgodnie z ustawą z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów Krajowa Rada PIIB była uprawniona do podjęcia uchwały z dnia 15 lutego 2006 r. oraz czy ma ona kompetencję do tworzenia lub likwidowania okręgowych izb, a nadto czy możliwość likwidacji przewiduje statut powódki, bądź statut PIIB. Jego zdaniem ustalenia te zadecydują o tym, czy powódka utraciła osobowość prawną, a w rezultacie o obydwu żądaniach pozwu.

Po rozpoznaniu sprawy po raz drugi wyrokiem z dnia 26 września 2007 r. Sąd Okręgowy oddalił żądanie główne i uwzględnił żądanie ewentualne. Ustalił, że na podstawie ustawy o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa i urbanistów powstały powódka i pozwane. Obszary działania tych izb zostały ustalone na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy, a samo ich utworzenie na mocy art. 61 tejże ustawy. Na skutek działania Komitetu Organizacyjnego powołanego na podstawie tego przepisu doszło do powołania 17 okręgowych izb, w tym dwóch na terenie województwa, jednej z siedzibą w G. i drugiej z siedzibą w Z. (uchwała nr 1 Rady Krajowej PIIB z dnia 9 października 2002 r.). Powodowa Izba jest wpisana w księgach wieczystych jako wieczysty użytkownik gruntu i właściciel budynku położonego w Z. przy ul. R. (księga wieczysta nr [..]).

KIIB w W. realizując uchwałę Krajowego Zjazdu PIIB 21/05 z dnia 18 czerwca 2005 r., uchwałę własną 16 z dnia 25 maja 2005 r. i odwołując się do § 4 pkt 5 statutu uchwałą 33 z dnia 31 sierpnia 2005 r. w sprawie obszaru działania OIIB ustaliła, że z dniem 1 kwietnia 2006 r. obszar działania LIIB w G. obejmuje obszar całego województwa. Następnie uchwałą 10 z dnia 15 lutego 2006 r. Krajowa Rada uchyliła uchwałę 33. Kolejną uchwałą 11 z dnia 15 lutego 2006 r., powołując się na art. 10 ust. 2 ustawy ustaliła obszary działania izb okręgowych i ich siedziby przyjmując w § 4 pkt 4 tej uchwały, że LIIB w G. obejmuje swoim

działaniem cały obszar województwa. W tym samym dniu, tj. 15 lutego 2006 r. podjęła uchwałę 12 w sprawie trybu wprowadzenia zmian organizacyjnych w zakresie obszarów działania okręgowych izb na terenie województwa. Uchwałą tą Krajowa Rada powołując się na art. 10 ust. 2 ustawy zlikwidowała obie IIB działające na terenie województwa, a ich następcą prawnym wyznaczyła OI w G. Na podstawie tych uchwał w dniu 25 lutego 2006 r. odbył się Okręgowy Zjazd LOIIB w G., który dokonał wyboru nowych władz, nie uznawanych przez powódkę.

Sąd Okręgowy z tych samych względów co poprzednio uznał, że powódka nie ma interesu prawnego w ustaleniu, że przysługuje jej prawo własności do przedmiotowej nieruchomości. Oceniał natomiast jako uzasadnione żądanie ewentualne. Powódka ma interes prawny w ustaleniu że nie utraciła osobowości prawnej, skoro pozwani powołują się na jej nieistnienie wobec likwidacji uchwałą 12 z dnia 15 lutego 2006 r., a Sąd Administracyjny uznał się niekompetentny do badania ważności tej uchwały w postępowaniu administracyjnym.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że art. 10 ust. 2 ustawy daje jedynie kompetencję Krajowej Izbie do ustalenia obszarów działania okręgowych izb oraz ich siedzib, uwzględniając podział terytorialny państwa. Żaden natomiast przepis nie daje pozwanej uprawnienia do likwidacji izby okręgowej. Ustalenie obszaru działania oraz siedziby nie jest tożsame z likwidacją. Ustalenie liczby izb, ich obszarów i siedzib należało do Komitetu Organizacyjnego IIB, zgodnie z art. 61 ustawy. Możliwości likwidacji izb okręgowych nie przewiduje też statut Krajowej Izby, zresztą gdyby taki zapis istniał, byłby sprzeczny z treścią ustawy o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa i urbanistów, która takiej ewentualności nie przewiduje.

Wyrok ten w całości zaskarżyła pozwana PIIB podnosząc zarzuty: nieważności postępowania, niewykonania zaleceń zawartych w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 22 lutego 2007 r., pominięcia części materiału dowodowego i wybiórczego jego rozważenia, sporządzenia uzasadnienia nieodpowiadającego wymaganiom zawartym w art. 328 § 2 k.p.c., obrazy art. 189 k.p.c. w wyniku częściowego uwzględnienia powództwa pomimo braku interesu prawnego powódki. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i odrzucenie pozwu, ewentualnie o jego uchylenie, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym

nieważnością oraz przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 14 lutego 2008 r. zmienił zaskarżony wyrok także w stosunku do pozwanej LOIIB w G. w ten sposób, że powództwo oddalił w całości. Przyjął za własną podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia, lecz nie podzielił zarzutów co do niedopuszczalności drogi sądowej oraz braku zdolności sądowej i procesowej powódki. Uwzględniając art. 45 Konstytucji odwołał się do domniemania dopuszczalności drogi sądowej w postępowaniu cywilnym we wszystkich sprawach, w których rozpoznawania sporów wyraźnie nie przekazano innym sądom lub organom (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2003 r., III CK 319/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 31). Podniósł, że w judykaturze przyjmuje się, że uchwały tego rodzaju osób prawnych mogą być skutecznie podważane w drodze powództwa cywilnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2004 r., II CK 130/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 68). Wyraził pogląd, że droga sądowa w tym zakresie przysługuje niezależnie od uprawnień nadzorczych organów państwowych bądź samorządowych (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2005 r., III CZP 75/04, OSNC 2005, nr 11, poz. 187.). Oceniał, że o dopuszczalności drogi sądowej w sprawie przesądziło stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażone w postanowieniu z dnia 28 września 2006 r., że sądy administracyjne nie są kompetentne do oceny ważności i skuteczności uchwał krajowych izb samorządu zawodowego architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów w przedmiocie likwidacji okręgowych izb samorządowych (por. art. 199¹ k.p.c.).

Z kolei skoro pozwana wywodzi, że powódka nie ma zdolności sądowej na podstawie podjęcia przez Krajową IIB uchwały nr 12 z dnia 15 lutego 2006 r., na podstawie której zlikwidowano powódkę, jako odrębny podmiot prawny i tym samym jej ważność należy do istoty sporu, to rozstrzygnięcie zagadnienia zdolności sądowej i procesowej nie może być dokonane już na etapie badania formalnych przesłanek procesowych. Jeżeli do istoty sporu należy rozstrzygnięcie, czy strona na skutek określonych zdarzeń zachowała, czy też utraciła osobowość prawną, to należy przyjąć na czas trwania takiego procesu domniemanie istnienia po jej stronie zdolności sądowej i procesowej, gdyż w przeciwnym wypadku niemożliwe stałoby

się merytoryczne rozpoznanie sprawy. W konsekwencji należy także założyć istnienie organów zdolnych do działania za powódkę, skoro zostały powołane zgodnie z ustawą i statutem. Zauważył, że pozwana podważała zdolność do działania członków zarządu powódki tylko z tego powodu, że upłynęła ich kadencja, a czynności związane z wyborem nowych władz zostały uchylone przez Krajową Radę PIIB. Podniósł, że stanowisko to nie uwzględniało postanowienia § 18 ust. 2 statutu powodowej Izby, zgodnie z którym kadencja członków jej organów upływa z dniem odbycia następnego zjazdu sprawozdawczo-wyborczego. Jeżeli więc według skarżącej do takiego zjazdu nie doszło, to uprawnienia do reprezentacji Izby ma w dalszym ciągu dotychczas wybrany zarząd.

Wyraźnie wskazał, że nie uwzględnił faktu dyscyplinarnego ukarania członków zarządu, skoro przedłożone w tej materii dokumenty mogły być powołane w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Zauważył jednak, że ich treść nie czyniła zasadnym zarzutu wadliwości pełnomocnictwa procesowego udzielonego radcy prawnemu, skoro zostało udzielone w dniu 1 sierpnia 2005 r., a więc w czasie, gdy osoby te były upoważnione do reprezentowania powódki, a oczywistym jest, że zmiany osobowe w organach osoby prawnej nie mają wpływu na skuteczność udzielonego pełnomocnictwa.

Uznał interes prawny powódki w ustaleniu, że na skutek podjęcia przez Radę Krajową PIIB uchwały 12 nie utraciła ona osobowości prawnej za oczywisty, skoro pozwani wyprowadzają z przedmiotowej uchwały odmienne skutki prawne i prowadzą działania naruszające interes prawny powódki. Wskazał, że polega on na potrzebie wyjaśnienia jej pozycji wobec innych organów samorządu zawodowego oraz samych członków, wobec których samorząd wykonuje szereg zadań o charakterze publicznoprawnym.

Jako uzasadniony natomiast ocenił zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 10 ust. 2 ustawy, gdyż Sąd pierwszej instancji nietrafnie przyjął, że unormowanie to nie daje Krajowej Izbie uprawnienia do likwidacji okręgowych izb powołanych na podstawie przejściowego art. 61 ustawy. Powstanie, ustrój i ustanie osób prawnych określają właściwe przepisy. Założenie racjonalnego ustawodawcy nakazuje w związku z tym przyjąć, że jeżeli wprowadza on w drodze ustawy nową kategorię osób prawnych, to jednocześnie w tej samej ustawie określa podstawy

i sposób likwidacji tych podmiotów. W drodze absolutnego wyjątku należałoby zatem uznać, że likwidacja poszczególnej osoby prawnej wymagałaby odrębnej interwencji ustawodawcy, tj. wydania ustawy i nie sposób przyjąć, aby tego rodzaju wyjątek dotyczył możliwości tworzenia i znoszenia terytorialnych jednostek samorządu zawodowego architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów.

Zauważył, że samorządom, o jakich mowa, państwo przekazało istotne zadania mające charakter publiczny, związane z weryfikacją uprawnień zawodowych i nadzorem nad wykonywaniem zawodu (art. 8 ustawy), co wymaga zapewnienia pewnej jednolitości działania organów samorządu w zakresie np. kształcenia, egzaminowania itp. oraz gwarantowania członkom w całym kraju dostępności świadczeń na zbliżonym poziomie. Jest to związane z koniecznością systematycznego dostosowywania terytorialnej struktury organizacyjnej do tak określonych zadań. Między innymi konieczne może być znoszenie, łączenie lub powoływanie nowych izb okręgowych w zależności od aktualnych potrzeb.

Przykładowo taka potrzeba może wynikać z fluktuacji stanu osobowego podmiotów wykonujących na danym terenie zawód objęty ustawą, trudności w finansowym zabezpieczeniu funkcjonowania danej izby itp. Nie do przyjęcia byłoby założenie, że każdorazowo zmiana taka wymagałaby wydania odrębnej ustawy.

Podniósł, że konstrukcja ustawy daje podstawę do wniosku, że okręgowe izby i Krajowa Izba, mimo posiadania samodzielnej osobowości prawnej, nie są traktowane przez ustawodawcę jako równorzędne podmioty prawne. Izba Krajowa posiada bowiem w stosunku do izb okręgowych stosowne uprawnienia kontrolne i nadzorcze, włącznie z prawem uchylania uchwał organów tych izb i nakładania obowiązków (por. np. art. 12 ust. 2, art. 33 pkt 2.10, 15, i 16, art. 40 ust. 2 ustawy). Jest więc organem samorządu stojącym w hierarchii systemowo wyżej niż okręgowe izby. Z tych względów uznał, że zawarte w art. 10 ust. 2 uprawnienie Izby Krajowej do ustalania obszarów i siedzib działania okręgowych izb obejmuje również prawo do znoszenia (likwidacji) oraz powoływania takich izb. W wypadku samorządu zawodowego inżynierów budownictwa organem właściwym do ich podejmowania jest Krajowa Rada Izby (por. § 4 pkt 5 statutu). W rezultacie przyjął, że uchwała 12 Krajowej Rady z dnia 15 lutego 2006 r. została podjęta w granicach kompetencji tego organu. Skoro więc nie została uchylona to pozostaje w obrocie

prawnymi i wywołuje skutki prawne. Na jej podstawie powódka jako zlikwidowana jednostka utraciła osobowość prawną, a w jej prawa i obowiązki wstąpiła LOIIB w G.

Podkreślił, że wyrok ulega zmianie także na korzyść współpозwanej LOIIB w G. pomimo, że nie wniosła ona apelacji, albowiem nie może ulegać wątpliwości, że ze względu na przedmiot powództwa, pomiędzy pozwanymi zachodzi współuczestnictwo jednolite.

Powódka w skardze kasacyjnej opartej na podstawie naruszenia prawa materialnego, tj art. 10 ust. 2 ustawy przez przyjęcie, że Izba Krajowa posiada uprawnienie do znoszenia (likwidacji) okręgowych izb budownictwa, oraz na naruszeniu prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 386 § 6 k.p.c. przez niezastosowanie się przez Sąd Apelacyjny do własnych wskazań prawnych zawartych w wyroku kasatoryjnym z dnia 27 lutego 2007 r. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W zawartym w art. 386 § 6 k.p.c. pojęciu „ocena prawna” mieści się przede wszystkim zawarta w wyroku uchylającym wykładnia wskazanych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Z kolei przez wskazania co do dalszego postępowania należy rozumieć wskazówki co do sposobu ponownego rozpoznania sprawy przez sąd pierwszej instancji. W wyroku z dnia 22 lutego 2007 r. Sąd Apelacyjny w ramach dokonanej wykładni art. 189 k.p.c. przesądził, że powódka ma interes prawny w ustaleniu stanowiącym treść żądania ewentualnego i niewątpliwie tę wykładnię Sąd ten w zaskarżonym wyroku potwierdził.

Wyraził też pogląd o dopuszczalności kognicji sądów powszechnych w zakresie badania ważności i skuteczności przedmiotowej uchwały Rady Krajowej IIB 12, a w konsekwencji do stwierdzenia, czy w jej wyniku powódka utraciła osobowość prawną i w konsekwencji był prawny. Wskazując natomiast dalszy kierunek postępowania zalecił rozstrzygnąć - jak wynika już z powyższych uwag – czy Krajowa Rada PIIB uprawniona była do podjęcia uchwały o likwidacji LIIB w Z. Jeżeli jednak zauważyć, że w żaden sposób nie przesądził wyniku tego badania, a w szczególności kwestii, czy była uprawniona do podjęcia uchwały o likwidacji

powódki, to choć sąd pierwszej instancji w wyroku z dnia 26 września 2007 r., a Sąd drugiej instancji w zaskarżonym wyroku z dnia 14 lutego 2008 r., dokonały odmiennej wykładni art. 10 ust. 2 ustawy, to nie naruszyły art. 386 § 6 k.p.c. Badając także statut Krajowej PIIB Sąd Apelacyjny stwierdził, że § 4 pkt. 5 przewiduje właściwość tego organu do podjęcia takiej uchwały i tym samym postąpił zarówno zgodnie z oceną prawną, jak i zaleceniami poprzedzającego wyroku kasatoryjnego.

Na marginesie należy zauważyć, że wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu orzeczenia sądu drugiej instancji nie wiążą Sądu Najwyższego przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej (por. wyrok Sadu najwyższego z dnia 6 kwietnia 1998 r., I CKN 595/97, OSNC 1998, nr 12, poz. 211). Poza tym zarzut naruszenia art. 386 § 6 k.p.c. nie był uzasadniony już z tego względu, że skarżąca powódka nawet nie próbowała wykazać jego wpływu na wynik sprawy.

Przystępując do oceny zarzutu naruszenia art. 10 ust. 2 ustawy, na wstępie trzeba zauważyć, że prawidłowa interpretacja tego przepisu nie jest łatwa ze względu na budzącą wątpliwość jego stylizację utrudniającą poprawną wykładnię. To właśnie jego niejednoznaczna treść na gruncie języka może prowadzić do dwóch przeciwstawnych rozwiązań tak emocjonalnie przedstawianych i popieranych przez strony w toku procesu. Przesłanką prawidłowego stosowania prawa jest tłumaczenie przepisów przede wszystkim w kontekście językowo logicznym, następnie w aspekcie systemowym, a dopiero w dalszej części - gdy te metody wykładni nie dają pozytywnych wyników, tj. nie prowadzą do odczytania sensu normy prawnej - wchodzi w rachubę zastosowanie wykładni celowościowej.

Z treści art. 10 ust. 2 ustawy wynika kompetencja Krajowej Izby do ustalenia obszaru działania izb okręgowych i zalecenie skierowane do niej przez ustawodawcę, aby ten obszar odpowiadał jednostce terytorialnej państwa. Z tej dyrektywy wynika logiczny wniosek, że Izba Krajowa, ma zarówno obowiązek jak i uprawnienie dostosowywania obszarów działania izb okręgowych do podziału terytorialnego kraju, a więc także zakres kompetencji pozwanej w tej materii. Gdy więc obszar okręgowej izby nie odpowiada jednostce podziału terytorialnego państwa, to jest ona kompetentna na podstawie normy zawartej w omawianym

przepisie do pozbawienia jej części obszaru wchodzącego w skład już innej jednostki terytorialnej. Wnioskowanie *a minori ad maius* prowadzi do wniosku, że gdy w ramach jednej jednostki administracyjnej, w tym wypadku województwa lubuskiego, powstały i istniały dwie izby okręgowe, to Izba Krajowa na podstawie tej normy nie tylko była uprawniona, ale i zobowiązana do utworzenia jednej izby w miejsce dwóch dotychczasowych.

Trzeba zauważyć, że taką uchwałę Nr 21/05 podjął w dniu 18 czerwca 2005 r. Krajowy Zjazd stanowiący najwyższy organ Izby Krajowej (art. 29 ust. 1 ustawy), a uchwała Krajowej Rady nr 12 z dnia 15 lutego 2006 r. stanowiła jej wykonanie. Poza tym Rada podejmując tę uchwałę działała w granicach swej kompetencji wynikającej z § 4 ust. 5 statutu Krajowej Izby. Skutek likwidacji powódki, to skutek pośredni, tj. następstwo pozbawienia jej obszaru działania, w wyniku dostosowania obszaru powołanej LOI w G., do terenu województwa.

Do tego samego wniosku prowadzą argumenty natury systemowej. Z art. 35 k.c. wynika, że rozwiązań ustawowych dotyczących nie tylko powstania, czy funkcjonowania, ale także ustania osób prawnych, a więc w tym także posiadających osobowość prawną izb samorządowych (por. art. 7 ust. 1 ustawy), należało doszukiwać się we właściwych przepisach, czyli w tym wypadku w ustawie o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów i opartych na niej statutach (art. ust. 2 ustawy). Ustawa ta stanowiąca prawo korporacyjne określa organizację i zadania samorządów, a także prawa i obowiązki ich członków. W art. 3 wyraźnie stanowi, że samorzady zawodowe tworzą członkowie zrzeszeni we właściwych izbach, przy czym ustawodawca w art. 4 zadeklarował niezależność samorządów zawodowych w wykonywaniu swoich zadań gwarantując, że podlegają tylko przepisom prawa.

W zakresie więc działalności organizacyjnej (korporacyjnej), czyli spraw mających charakter działań własnych (wewnętrznych) niedotyczących zadań publicznych, samorząd nie podlega nadzorowi administracyjnemu. Powoływany przez powódkę art. 63 ustawy, ze względu na swój przejściowy charakter, miał zastopowanie do zorganizowania samorządów zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów, czyli na etapie ich powstawania. Tworzył zatem tylko jednorazowe uprawnienie dla właściwych ministrów do

powołania komitetów organizacyjnych izb wskazanych zawodów, które miały uprawnienia krajowych i okręgowych rad izb do czasu ich wyboru. Wynikłe zatem z omawianego unormowania uprawnienie ministrów i tych tymczasowych organów wygasły z chwilą wyboru po raz pierwszy izb okręgowych i krajowych.

O strukturze poszczególnych samorządów - zgodnie z zasadą samorządności - decydują ich organy z tym, że kompetencję w zakresie dostosowania obszaru izb okręgowych do terytorialnego podziału kraju, także na województwa, zastrzegł ustawodawca w art. 10 ust. 2 ustawy dla Izby Krajowej. Niewątpliwie bowiem pojęcia okręgu nie należy w tym wypadku - ze względu na ich liczbę - wiązać z podziałem administracyjnym na powiaty, lecz większe jednostki, czyli województwa.

Wprawdzie zdolność sądowa powódki zależała od rozpoznania istoty sporu, tj. jest od rozstrzygnięcia kwestii skuteczności uchwały Krajowej Rady Izby 12 z dnia 15 lutego 2006 r., niemniej Sąd Apelacyjny uznając, że została podjęta w ramach ustawowych jej kompetencji, tym samym przesądził o braku tej bezwzględnej przesłanki procesowej, co miało miejsce jeszcze przed wniesieniem pozwu. Nieusuwalny, pierwotny brak zdolności sądowej LOIIB z siedzibą w Z. stanowił więc przeszkodę procesową skutkującą niedopuszczalnością powództwa od samego początku. W rezultacie zaszła nieważność postępowania przed Sądem pierwszej i drugiej instancji na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c. Brak tej bezwzględnej przesłanki procesowej wywołuje skutek odrzucenia pozwu. (art. 199 pkt 3 k.p.c.). Sąd Najwyższy w granicach zaskarżenia z urzędu bierze pod rozwagę nieważność postępowania (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Koszty procesu można zasądzić od strony procesu, a nie od innych podmiotów. Artykuł 103 § 1 k.p.c. rozszerza ten obowiązek tylko odnośnie interwenienta ubocznego. Z tego względu wniosek o przyznanie kosztów od podmiotów niemających statusu strony był nieuzasadniony (por. art. 98 k.p.c.).

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁹ k.p.c. należało orzec jak w sentencji.